

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّعَةَ
وَالْحَيَاةَ وَالْمَوْتَ
وَالْحَيَاةَ وَالْمَوْتَ
وَالْحَيَاةَ وَالْمَوْتَ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی
دانشکده پزشکی اراک

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکترای حرفه‌ای

موضوع:

بررسی التهاب‌های حساسیتی قرنیه و ملتحمه (AKc & VKc) در مراجعین به
درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک (سال ۷۴-۱۳۷۳)

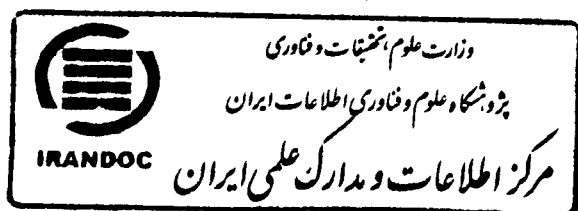
به راهنمایی:

استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمد میرشاهی

تهیه، تحقیق و تدوین:

شبنم اصغری

سال تحصیلی ۷۵-۱۳۷۴

۱۵۰۳۹۷

۱۳۸۹/۱۰/۲۴

من ندانم به نگاه تو چه راز است نهان
که مر آن راز توان دیدن و گفتن نتوان
که شنیده است نهانی که در آید در چشم
یا که دیده است پدیدگی که نیاید بزبان
یک جهان راز در آمیخته داری به نگاه
در دو چشم تو فرو خفته مگر راز جهان
جو بسویم نگری لرزم و با خود گویم
که جهانی است پر از راز بسویم نگران
بسکه در راز جهان خیره فرو ماندم
شوم از دیدن هم راز جهان سرگردان

رعدي آذرخشي

تقدیم به مادرم و پدرم

**که قلم در وصف خوبیهای بیکرانشان سر تسلیم فرو
آورده ، شاید که سپاس کوچکی در قبال دریای بی پایان
زحماتشان باشد.**

تقديم به همسر عزيزم مسعود

تقدیم به برادر امیر

که صمیمیت را به من آموخت

تقدیم به :

استاد ارجمند جناب آقای

دکتر میرشاهی

تشکرات

۱- جناب آقای دکتر فلاحتی و دکتر نیک‌بین اساتید محترم از حیث نظارت و راهنمایی

در جمع آوری آمارها

۲- جناب آقای مهندس فروزانمهر رئیس اداره کل منابع طبیعی از جهت فراهم نمودن

عمده مأخذ و منابع قسمت آلودگی هوا

۳- جناب آقای مهندس اسماعیلی مدیرکل محترم محیط زیست استان مرکزی و

همکارانشان به سبب در اختیار گذاشتن آمارها و منابع و مأخذی که در این پایان‌نامه

مورد استفاده قرار گرفته

۴- جناب آقای دکتر بشردوست که راهنمایی بی دریغ ایشان نظم در تدوین آمار را زینت

بخشیده

۵- سرکار خانم عابدی به لحاظ همکاری بی‌شائبه در تبادل اطلاعات و آمارها

فهرست

صفحه	فصل اول کلیات
۱	۱-۱ مقدمه
۲	۱-۲ بیان مسئله
۳	۱-۳ تاریخچه
۴	۱-۴ اپیدمیولوژی
۴	۱-۴-۱ Vkc
۵	۱-۴-۲ Akc
۶	۱-۵ Vkc
۶	۱-۵-۱ کلیات
۷	۱-۵-۲ علائم بالینی
۷	۱-۵-۳ نشانه‌های بالینی
۱۱	۱-۵-۴ هیستوپاتولوژی
۱۳	۱-۵-۵ پاتوژنز
۱۶	۱-۵-۶ تشخیص
۱۶	۱-۵-۷ تشخیص‌های افتراقی
۱۸	۱-۵-۸ درمان و پروگنوز
۲۰	۱-۶ Akc
۲۰	۱-۶-۱ کلیات
۲۰	۱-۶-۲ علائم بالینی
۲۰	۱-۶-۳ نشانه‌های بالینی
۲۱	۱-۶-۴ پاتوژنز
۲۲	۱-۶-۵ تشخیص
۲۲	۱-۶-۶ تشخیص‌های افتراقی
۲۲	۱-۶-۷ درمان
۲۴	۱-۷ آلودگی هوا
۲۴	۱-۷-۱ تعریف
۲۵	۱-۷-۲ مواد آلاینده هوا
۲۶	۱-۷-۳ بررسی اثر آلاینده‌های هوا بر چشم انسان
۲۹	۱-۷-۴ موقعیت جغرافیائی و آب و هوائی اراک

۳۲	۱-۷-۵ دموگرافی اراک.....
۳۲	۱-۷-۶ نگاهی اجمالی بر تعدادی از بررسی‌های انجام شده در زمینه آلودگی هوای اراک.....
۳۴	۱-۷-۷ مطبوعات چه می‌گویند.....
۳۶	۱-۸ محدودیتها.....
۳۷	۱-۹ تصاویر.....

۲ فصل دوم روش تحقیق.....

۴۲	۲-۱ روش تحقیق.....
۴۴	۲-۲ جمعیت مورد مطالعه.....
۴۴	۲-۳ حجم نمونه.....
۴۴	۲-۴ روش نمونه‌برداری.....
۴۴	۲-۵ جمع‌آوری اطلاعات.....
۴۵	۲-۶ زمان مطالعه.....
۴۶	۲-۷ فرم پرسشنامه.....

۳ فصل سوم ارائه نتایج.....

۴۹	۳-۱ جدولها.....
۸۱	۳-۲ نمودارها.....
۶۷	۳-۳-۱ بررسی فراوانی V_{kc} و A_{kc} در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....
۶۷	۳-۳-۲ رابطه V_{kc} و A_{kc} با سن در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....
۶۸	۳-۳-۳ بررسی ارتباط V_{kc} و A_{kc} با جنس در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....
۶۸	۳-۳-۴ بررسی ارتباط عادات فرهنگی با بروز V_{kc} و A_{kc} در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....
۶۹	۳-۳-۵ بررسی ارتباط عادات غذایی با بیماریهای V_{kc} و A_{kc} در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....
۶۹	۳-۳-۶ بررسی ارتباط بین رنگ چشم و بیماریهای V_{kc} و A_{kc} در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۱۳۷۳-۷۴.....

- ۳-۳-۷ بررسی ارتباط بین بیماریهای سیستمیک و Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۰
- ۳-۳-۷-۱ بررسی ارتباط بین بیماریهای سیستمیک در شخص مبتلا به Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۰
- ۳-۳-۷-۲ بررسی ارتباط بین سابقه فامیلی بیماریهای سیستمیک در مبتلایان به Vkc و Akc در مراجعین به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۰
- ۳-۳-۸ بررسی ارتباط بین بیماریهای چشمی با بیماریهای Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۱
- ۳-۳-۹ بررسی ارتباط بین فصل سال و بروز Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۲
- ۳-۳-۱۰ بررسی ارتباط بین زمان و بروز بیماریهای Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۳
- ۳-۳-۱۰-۱ بررسی ارتباط بین مدت ابتلاء به بیماری و Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۳
- ۳-۳-۱۰-۲ بررسی ارتباط بین زمان شدت علائم بیماری بر حسب فصل سال در Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۳
- ۳-۳-۱۰-۳ بررسی ارتباط بین زمان شدت علائم بیماری در (شبانه روز) در Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۳
- ۳-۳-۱۱ فراوانی کدامیک از انواع سه گانه بیماری در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ بیشتر است..... ۷۴
- ۳-۳-۱۲ اثر آلودگی هوای اراک در ایجاد بیماری Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۶
- ۳-۳-۱۲-۱ یون فلئوئور..... ۷۶
- ۳-۳-۱۲-۲ SO_2 ..... ۷۷
- ۳-۳-۱۲-۳ ذرات معلق..... ۷۷
- ۳-۳-۱۳ ارتباط دمای هوا و بیماریهای Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳..... ۷۷
- ۳-۴ جمع بندی..... ۷۸
- ۳-۵ توصیه ها..... ۸۰

.....	فصل چهارم
۹۳.....	۴-۱ خلاصه فارسی
۹۵.....	۴-۲ خلاصه انگلیسی
۹۷.....	۴-۳ مراجع فارسی
۹۹.....	۴-۴ مراجع انگلیسی

فهرست تصاویر

۳۷.....	۱-۱ برجستگی ژلاتینی در لیمبوس فوقانی (Tronts dot) در Vkc نوع لیمبال
۳۷.....	۱-۲ میکرو پانوس در Vkc
۳۷.....	۱-۳ Vkc در Farinaceous epithelial keratopathy
۳۷.....	۱-۴ Sheild ulcer در قرنيه بیمار مبتلا به Vkc
۳۸.....	۱-۵ کراتوپاتی اپی تلیال در Vkc
۳۸.....	۱-۶ اتوزینوفیل‌های موجود در اسکراپینگ ملتحمه در بیمار مبتلا به Vkc
۳۸.....	۱-۷ اتوزینوفیل‌های موجود در اسکراپینگ ملتحمه در بیمار مبتلا به Vkc
۳۱.....	۱-۸ گلباد اراک در فصل بهار
۳۹.....	۱-۹ پدیده اینورژن در شهر اراک
۳۹.....	۱-۱۰ آلودگی ناشی از کارخانه هپکو اراک واقع در ۳ کیلومتری شهر اراک
۴۰.....	۱-۱۱ آلودگی ناشی از پالایشگاه اراک واقع در ۳۰ کیلومتری شهر اراک
۴۰.....	۱-۱۲ آلودگی ناشی از کوره‌های آجرپزی مرزیجران واقع در ۳ کیلومتری شهر اراک
۴۰.....	۱-۱۳ آلودگی ناشی از وسایل نقلیه در سطح شهر اراک
۴۱.....	۱-۱۴ نقشه شهر اراک

فهرست جداول

- ۱-۱ سلولهای التهابی در ملتحمه ۱۲
- ۱-۲ بیماریهای افزایش حساسیتی تیپ فوری ۱۴
- ۱-۳ ترکیب اتمسفر تحتانی ۲۴
- ۱-۴ ترکیبات آلاینده اتمسفر ۲۵
- ۱-۵ استاندارد آلوده کننده های مهم ۲۶
- ۱-۶ بعضی آلوده کننده های مهم در هوای شهرهای صنعتی ۲۸
- ۱-۷ وضع آب و هوایی اراک در مدت ۲۴ سال ۳۰
- ۱-۸ میزان مواد آلوده کننده توسط منابع مختلف در شهر اراک ۳۲
- ۱-۹ سهم هریک از گروههای سه گانه منابع آلوده کننده هوای اراک ۳۳
- ۱-۱۰ آلاینده های مهم در شهر اراک ۳۳
- ۲-۱ متغییرهای مورد بررسی ۴۳
- ۳-۱-۱ مراجعین مبتلا به V_{kc} و A_{kc} در کل سال و به تفکیک جنس در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۴۹
- ۳-۱-۲ مراجعین مبتلا به V_{kc} و A_{kc} براساس فصل سال و به تفکیک جنس در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۰
- ۳-۱-۲-۱ بهار ۵۰
- ۳-۱-۲-۲ تابستان ۵۰
- ۳-۱-۲-۳ پائیز ۵۱
- ۳-۱-۲-۴ زمستان ۵۱
- ۳-۱-۲-۵ میانگین، میانه، مد، واریانس، انحراف معیار و ضریب همبستگی در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۰
- الف) بررسی رابطه معنی دار بین میانگین سنی و V_{kc} در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با جامعه ۵۳
- ب) بررسی رابطه معنی دار بین میانگین سنی و A_{kc} در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با جامعه ۵۴
- ج) بررسی رابطه معنی دار بین جنس و V_{kc} در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با جامعه ۵۵
- د) بررسی رابطه معنی دار بین جنس و A_{kc} در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با جامعه ۵۶

- ۳-۱-۲-۶ مراجعین مبتلا به Vkc در فصول گرم و سرد در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۷
- بررسی رابطه معنی‌دار بین Vkc و فصلهای گرم و سرد سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۷
- ۳-۱-۲-۷ مراجعین مبتلا به Akc در فصول گرم و سرد سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۸
- بررسی رابطه معنی‌دار بین Akc و فصلهای گرم و سرد سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۸
- ۳-۱-۳ مقایسه محل سکونت مراجعین مبتلا به Vkc و Akc و میزان یون فلئور محیط در آن مناطق در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۵۹
- ۳-۱-۴ مقایسه محل سکونت مراجعین مبتلا به Vkc و Akc و میزان آلودگی هوای آن مناطق با آلوده‌کننده‌های هوا در شهر اراک در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۰
- ۳-۱-۵ مقایسه میانگین حداقل و حداکثر دمای هوا در هر فصل با تعداد مراجعین در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۱
- ۳-۱-۶ ارتباط شدت علائم در Vkc با فصول مختلف سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۲
- ۳-۱-۷ ارتباط شدت علائم در Akc با فصول مختلف سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۲
- ۳-۱-۸ ارتباط بین زمان بروز بیماری در طول شبانه‌روز با Vkc و Akc در کل بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۳
- ۳-۱-۹ ارتباط بین زمان بروز بیماری (شبانه‌روز) با Vkc و Akc برحسب فصل سال در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۴
- ۳-۱-۹-۱ بهار ۶۴
- ۳-۱-۹-۲ تابستان ۶۴
- ۳-۱-۹-۳ پائیز ۶۵
- ۳-۱-۹-۴ زمستان ۶۵
- ۳-۱۰ فراوانی انواع سه‌گانه Vkc و Akc در بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۶۶

فهرست نمودارها

- ۱-۱ ارتباط کاهش میدان دید با افزایش ذرات معلق در هوا ۲۷
- ۳-۱ هیستوگرام درصد مراجعین مبتلا به Vkc در فصول مختلف سال به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۱
- ۳-۲ هیستوگرام درصد مراجعین مبتلا به Akc در فصول مختلف سال به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۲
- ۳-۳ درصد گروه سنی مورد نظر در بیماران مبتلا به Vkc و Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با کل استان مرکزی ۸۳
- ۳-۴ درصد جنسی در بیماران مبتلا به Vkc و AKC در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ در مقایسه با کل استان مرکزی ۸۴
- ۳-۵ درصد انواع مختلف Vkc بصورت نمودار pie در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۵
- ۳-۶ درصد انواع مختلف Akc بصورت نمودار pie در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۶
- ۳-۷ ارتباط شدت بروز علائم برحسب زمان (شبهانه روز) در بیماران مبتلا به Vkc در مراجعین به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۷
- ۳-۸ ارتباط شدت بروز علائم برحسب زمان (شبهانه روز) در بیماران مبتلا به Akc در مراجعین به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۸
- ۳-۹ هیستوگرام بروز شدت علائم بیماری Vkc برحسب فصل سال در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۸۹
- ۳-۱۰ هیستوگرام بروز شدت علائم بیماری Akc برحسب فصل سال در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۹۰
- ۳-۱۱ هیستوگرام مدت ابتلاء به بیماری Vkc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۹۱
- ۳-۱۲ هیستوگرام مدت ابتلاء به بیماری Akc در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه چشم بیمارستان امیرکبیر اراک در سال ۷۴-۱۳۷۳ ..... ۹۲

فصل اول :

کلیات

۱-۱ مقدمه

اگر به میدان مشق تمرین و یادگیری تیراندازی سرزده و یا خود این فرصت را بدست آورده باشید، بخوبی مشاهده کرده‌اید که برای تیراندازان در بادی امر چگونگی استفاده و به کارگیری اسلحه آموخته می‌شود. سپس نحوه تیراندازی و سرانجام محل مشخصی که سیبل نامیده می‌شود، برای اندازه‌گیری دقت در کار و چگونگی تأثیر تمرین و ممارست‌ها انتخاب می‌شود و اینکه تیرانداز تا چه حد توفیق آنرا پیدا کند که گلوله را به نقطه مرکزی ~~بدهد~~ ^{بمبارد} میزان مهارتش قابل اندازه‌گیری است. و گرنه هدف اصلی آموزش اسلحه، دفاع از جان و مال و ناموس و به عبارت اولی تر وطن و ایدئولوژی است. تعبیر من از تز یا پایان‌نامه تعمیم همین قضیه است و الا وقتی مقوله چشم را برای تحقیق و تفحص انتخاب نمودم، بدان معنا نیست که یافته‌ها و آموخته‌های دیگری را که طی دوران هفت سال آموزش با آن سروکار داشته‌ام به کنار گذاشته شده بلکه همه آنچه در برنامه تحصیلی و حواشی آن مد نظر بوده و به صورت مدون یا ارائه مطالب از طریق اساتید محترم و کتابهای راهنما در برنامه قرار داشته، جزء جزء آن هر کدام جایگاه خود را محفوظ می‌دارد. امید است تعبیر بالا قادر باشد که مضامین و دریافتهای درونی مرا از کاری که به آن پرداخته‌ام افاده نماید. اینک با اعلام تشکر و اعتذار از همه کسانی که به هر نحو در طول دوره گذران دانشگاه از طریق انتقال معنویت و راهنمایی‌های بی‌بدیل و دلسوزی‌هایی که زائیده تفکرات متعالی انسانهای کامل است، احسان تعلیم و آموزش را نسبت به من روا داشته‌اند، (به ویژه جناب آقای دکتر میرشاهی استاد محترم راهنما) هر چند مقوله‌ای که جمع‌آوری و تقدیم می‌گردد زائیده بضاعتی مزجات است که به هر تقدیر سعی کرده‌ام همه‌تاب و توان خود را در آن به کار گیرم، اگر کامل نیست و نقصی دارد به حساب اینکه هنوز فرصتهای زیادی برای اندوختن و آگاهی و اشراف به مجهولات برایم باقی است، امید است که مورد قبول خاطر افتد و قصور تقصیراتم مورد عفو و چشم‌پوشی قرار گیرد. هر تذکری را هر چند کوچک به جان و دل می‌پذیرم.

۲-۱ بیان مسئله

اصولاً اهمیت تحقیق و بررسی در زمینه عوارض ناشی از تأثیرات صنعت به هر شکل و صورت در سلامت انسانها به هیچ وجه قابل انکار نیست و پرداختن به این اندیشه که رفاه مادی رابطه‌ای مستقیم با سلامت جسم دارد نیز ارزش ویژه‌ای دارد و در این راستا چشم بعنوان مهمترین درجه ارتباط انسان با محیط خارج جایگاه خاص خود را در بین سایر ارگانهای بدن دارد و بنابراین بررسی در زمینه بیماریهای این ارگان حساس علاوه بر آنکه به هر تقدیر حاوی اطلاعاتی است که برای همه محققین و دست‌اندرکاران قابل اعتناء و ارزشمند است، از ارزش خاص خود نیز برخوردار است. و بر این رهرو بررسی **Vkc** و **Akc** با توجه به تعداد بالای مبتلایان بیماری در اراک و دیگر زمینه‌هایی که استعداد ابتلاء آدمی به این بیماری را در این منطقه افزون می‌دارد، مهم به نظر می‌رسد. زمینه‌های بررسی در این پژوهش عبارتند از: بررسی فراوانی **Vkc** و **Akc** و عوارض آن و رابطه آن با سن و جنس، محل زندگی، عادات غذایی و عواملی نظیر رنگ چشم، سابقه بیماریهای سپتیمیک و بیماریهای چشمی از قبیل:

آستیگماتیسم نامنظم، قوز قرنیه (کراتوکونوس)، زخم سپری (Sheild ulcer)، فصول مختلف سال و زمان بروز بیماری در طول شبانه روز و ...

تبصره: منظور از **Vkc** و **Akc** که در سرتاسر این پایان‌نامه به کار برده شده

Atopic kerato conjunctivitis و **Vernal kerato conjunctivitis**

است که به معنای ورم ملتحمه‌ای قرنیه‌ای بهاری (**Vkc**) و ورم ملتحمه‌ای آلرژیک (**Akc**) میباشد.

۳-۱ تاریخچه

ورم ملتحمه بهاری که به غلط به این نام خوانده می شود، از سال ۱۹۰۷ به این طرف کاملاً شناخته شد. (۷) و (۱۴) ولی قبل از این زمان عده‌ای از متخصصان از قبیل کارمونایوال (Carmonayvalle) بواسطه علائم خاص این بیماری آنرا تشخیص و از سایر وزمهای ملتحمه تفکیک نمود. و با اسم پری کراتو کونژکتیویت اگزوترانت (Peri kerato conjunctivite exuterante) و ارلت (Arlet) در سال ۱۸۴۸ به نام ورم ملتحمه لنفاتیکی و دمارس بنام ضخامت ژلاتینی شکل لیمب (Limb) و هیرچبرگ (Hirschberg) به اسم پرولیفراسیون سلیتیو لیمییک (Proliferation Limbique Sclitaive) و سمیچ (Saemich) بیماری را مشروحاً تحت عنوان اروژاکاتاره (Eruja katarrhe) یا ورم ملتحمه بهاری بیان و تا امروز هم به این نام خوانده می شود.

۴-۱ ایدمیولوژی

Vkc ۱-۴-۱

پراکندگی و شیوع Vkc جهانی است. و حدود ۵/۰٪ تا ۱۰/۰٪ از مشکلات چشمی را تشکیل می دهد. در آب و هوای گرم مثل فلسطین اشغالی، یونان، ایتالیا، قسمتهایی از جنوب آمریکا، بیشتر از آب و هوای سرد مثل آمریکا، سودان، روسیه و آلمان دیده می شود، بیماری جوانان است و بندرت بعد از دهه ۳ یا بیشتر از ۲۵ سال دیده می شود.

در ۱۰۰۰ مورد گزارش شده ۷۵۰ مورد بین سنین ۲۰-۵۰ بودند و پسرها بیشتر از دخترها گرفتار بودند. بنا به گفته Seigelman پری والانس در پسران ۲ برابر دختران است.

سابقه فامیلی اتوپی در اینها شایع است. طبق بررسی در ۳۹ بیمار ۱۹ نفر آنها حداقل به یک مورد یا بیشتر از اتوپی های ماژور مبتلا بودند (از قبیل آسم، تب یونجه، آگزمای اتوپیک، یارینیت آلرژیک) که این اتوپی ها عمدتاً هم در خود بیمار دیده میشوند.

دوره بیماری ورنال ۱۰-۴ سال است و بندرت در بالغین حدود ۳۰ و ۴۰ و ۵۰ سال دیده میشود و معمولاً هم به شدت بچه ها نیست. (۲۴)

در ۵۳۰ بیمار بررسی شده در دپارتمان افتالمولوژی در بیمارستان خیبر پاکستان عوارض چشمی در ۲۵۹ مورد دیده شد. که ۴۸ نفر آنها کراتوکونوس داشتند و ۶ نفر آنها هیدروپس قرنیه حاد داشتند. (۳۰)

در ۱۲۰ بیمار بررسی شده توسط Dart - Jk, Kemeny - M ۳۲ نفر مبتلا به فرم لیمبال و ۵۴ نفر نوع پالپیرال و ۲۴ نفر هم به نوع Mixed مبتلا بودند. (۴۴)